

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/158/2023
Identifikačné číslo spisu:	7194899323
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7194899323.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Mgr. T. I., W., Na U. 6, 2/ L. K., W., H. O., 3/ L. K., W., H. O., 4/ Z. W., X., H. T. 4, 5/ P. K., W., H. O., zastúpených advokátom JUDr. Máriom Hollerom, Košice, Krmanova 16, proti žalovaným 1/ TJ VSŽ Košice, Košice, v Mestskom Parku, 2/ Mesto Košice, Košice, Trieda SNP 48/A, 3/ TJ Športvýroba Košice s.r.o., Košice, Rastislavova 104, 4/ Telovýchovná jednota Košice, Košice, Rastislavova 104, IČO: 35537761, 5/ PEJUS s.r.o., Košice, Rastislavova 104, IČO: 44863837, 6/ Y. U., W., X. 1, žalovaní 3/, 4/, 5/, 6/ zastúpení advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Košice, Štúrova 20, o odstránenie neoprávnenej stavby event. o zriadenie vecného bremena za náhradu, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 15C/313/1994 (pôvodne na Okresnom súde Košice I), o dovolaní žalovanej 3/ a dovolaní žalovaných 4/ až 6/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 01. decembra 2022 sp. zn. 11Co/7/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 01. decembra 2022 sp. zn. 11Co/7/2020 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom (v poradí druhým) z 27. februára 2019 č. k. 15C/313/1994 - 1055 žalobu zamietol a žalovaným 1/ až 6/ nárok na náhradu trov konania nepriznal.

1.1. Uviedol, že žalobcovia sa domáhali uloženia povinnosti žalovanému 1/ odstrániť na svoje náklady stavbu postavenú na pozemku - parcele č. XXXXX/X pôvodne zapísanej v pozemno-knižnej (pzkn.) vložke č. XXXX vo výmere 1.924 m² (z nej vyvlastnená výmera 600 m²), totožnej s parcelou č. XXXX/X evidovanou v katastri nehnuteľností na LV č. XXXXX (neskôr LV č. XXXXX) v kat. území W. - U.. V priebehu konania navrhli pristúpenie do konania žalovaného 2/ Mesto Košice a žiadali eventuálne pre prípad, ak by odstránenie stavby nebolo účelné, vzhľadom na ich nesúhlas s prikázaním stavby do ich vlastníctva, aby súd zriadil časovo neobmedzené vecné bremeno na ťarchu pozemku žalobcov v prospech žalovaných 1/ a 2/, zodpovedajúce právu žalovaných sporný pozemok neobmedzene užívať za náhradu vyčíslenú znaleckým posudkom. Podanú žalobu žalobcovia odôvodnili tým, že na základe rozhodnutia bývalého ObNV Košice I, odboru výstavby č.j. XXXX/XX/XX-Go zo

dňa 24. 02. 1984 bola parcela č. XXXXX/X evidovaná v pzkn. vložke č. XXXX, v časti výmery 600 m² (ďalej tiež „sporný pozemok“) vyvlastnená T. I., rod. T., ktorá však v čase vydania cit. rozhodnutia už nežila (zomrela dňa XX. XX. XXXX), nemala teda spôsobilosť byť účastníkom správneho konania a z tohto dôvodu vyvlastňovacie rozhodnutie žalobcovia považovali za ničotný právny akt, ktorý nemá a nikdy ani nemal žiadne právne účinky. Tvrdili, že dedičom a vlastníkom predmetnej parcely v čase vyvlastnenia bol žalobca 1/, s ktorým však o vyvlastnení pozemkov nik nejednal, pričom je odôvodnený predpoklad, že mŕtva osoba bola v rozhodnutí uvedená zámerne z toho dôvodu, aby sa VSŽ n.p. Košice vyhol povinnosti zaplatiť za vyvlastnený pozemok náhradu, ktorá žiadnemu z vlastníkov nebola vyplatená. Predmetná parcela je totožná s časťou parcely č. XXXX/X evidovanej v katastri nehnuteľností na LV č. XXXXX pre kat. územie W. - U., jej (spolu)vlastníkmi v súčasnej dobe sú žalobcovia v zmysle rozhodnutí bývalého Štátneho notárstva Košice - mesto č.k. D XX/XX a D XXX/XX a na spornom pozemku bol bez súhlasu jeho vlastníkov postavený tenisový areál, ktorý vlastní žalovaný. Vzhľadom na to, že v priebehu konania došlo k prevodu stavieb nachádzajúcich sa na vyvlastnených parcelách v tenisovom areáli, na základe kúpnych zmlúv uzatvorených medzi žalovaným v 1. rade ako predávajúcim a spol. Telovýchovná jednota VSŽ s.r.o. (ktorá zmenila obchodné meno na TJ ŠPORTVÝROBA KOŠICE s.r.o.) na strane kupujúceho, žalobcovia navrhli vstup do konania ďalšieho subjektu - TJ ŠPORTVÝROBA KOŠICE s.r.o., Rastislavova 104, Košice, IČO: 36197181, na stranu žalovaného 3/. Poukázali na to, že podaná žaloba smerovala pôvodne proti žalovanému 1/, neskôr bola rozšírená aj voči žalovanému 2/ Mestu Košice, ktorý je formálne zapísaný ako vlastníkom pozemkov v katastri nehnuteľností, pričom zároveň je vlastníkom minimálne niektorých neoprávnených stavieb a následne v priebehu konania žalobný návrh žalobcovia smerovali aj voči žalovanému 3/ a aj ďalším žalovaným (4/, 5/ a 6/), z dôvodu trvalej neprehľadnosti vzťahov medzi nimi a na základe zmlúv uzatvorených medzi žalovanými v priebehu konania, pričom nebolo zrejmé, kto je reálnym prevádzkovateľom tenisového areálu H., žalovaní to neobjasnili.

1.2. V otázke aktívnej legitímácie žalobcov súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovia nie sú osobami oprávnenými domáhať sa súdnej ochrany žalobou o odstránenie neoprávnenej stavby podľa ust. § 135c zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len ako „OZ“), lebo ich nemožno považovať za vlastníkov pozemku, vo vzťahu ku ktorému navrhujú zriadenia vecného bremena v prospech žalovaných. Na podporu uvedeného záveru poukázal na právny názor, ktorý Ústavný súd SR vyslovil v náleze sp. zn. III. ÚS 16/2012-32 z 28. marca 2012 v obdobnej veci týkajúcej sa tenisového areálu, podľa ktorého zo základných zásad občianskeho práva možno vyvodiť, že v situácii, keď povinnej osobe (štátu) nesvedčí žiadny právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ostalo naďalej k nehnuteľnosti zachované vlastnícke právo toho subjektu, ktorý bol jej posledným vlastníkom pred dňom zápisu vlastníckeho práva štátu, hoci zápis v evidencii nehnuteľností tomu nezodpovedá. V čase vyvlastnenia T. I., rod. T. zapísaná v pzkn. vložke č. XXXX k.ú. W. ako vlastníčka parcely č. XXXXX/X „G. pod Z.“ vo výmere 1.924 m², nežila (zomrela dňa XX. XX. XXXX), a teda možno konštatovať, že jej „nesvedčalo“ vlastnícke právo, ale vlastnícke právo k parcele č. XXXXX/X „svedčalo“ P. I. (ktorý zomrel dňa 26. 05. 2003, po vyvlastnení), ktorý predmetnú parcelu nadobudol po svojom otcovi (synovi pzkn. vlastníčky T. I., rod. T.) a bol posledným vlastníkom pred dňom zápisu vlastníckeho práva štátu, ktorému vlastnícke právo k vyvlastnenému pozemku zostalo zachované. Z dedičských rozhodnutí vo veci prejednávania dedičstva po neb. P. I., nar. XX. XX. XXXX, zomrelom v priebehu konania dňa XX. XX. XXXX (19D 283/2003, Dnot 115/2003) a po neb. T. O., rod. I., nar. XX. XX. XXXX, zomrelej dňa XX. XX. XXXX (23D 576/98, Dnot 116/98), neb. C. K., nar. XX. XX. XXXX, zomrelom dňa XX. XX. XXXX (19D 337/2005, Dnot 137/2005) súd prvej inštancie zistil, že predmetom dedenia po poručníkoch - právnych predchodcoch žalobcov okrem iných bola tiež nehnuteľnosť v k.ú. W. - U. evidovaná na LV č. XXXXX ako parcela č. XXXXX/X - orná pôda vo výmere 1.324 m², z uvedeného mu jednoznačne vyplynulo, že v týchto dedičských konaniach po právnych predchodcoch žalobcov nebola prejednaná „vyvlastnená“ časť pôvodnej parcely o výmere 600 m² (pre spornosť vlastníctva k nej), ale len nevyvlastnená časť pôvodnej parcely č. XXXXX/X - orná pôda v zostávajúcej výmere 1.324 m² evidovaná na LV č. XXXXX, čoho napokon si boli vedomí aj samotní žalobcovia, ktorí v tomto konaní žiadali ako predbežnú (vy)riešiť otázku vlastníckeho práva k spornému pozemku. Rovnako z dohody o vyrovnaní dedičských podielov vyplývajúcich z rozhodnutí Štátneho notárstva Košice - mesto sp. zn. D XX/XX zo dňa 14. 07. 1964 a D XXX/XX-XX z 05. 11. 1970 v dedičskej veci po por. T. I., rod. T., zomrelej XX. XX. XXXX, uzatvorenej podľa zákona č.

263/1992 Zb. medzi P. I. ako povinnou osobou a T. O., rod. I. a P. I. ako oprávnenými osobami, spisanej notárom JUDr. Kašperom do notárskej zápisnice sp. zn. N XXX/XX, Nz XXX/XX zo dňa 01. 12. 1992, súdu prvej inštancie vyplynulo, že k uzavretiu dohody o vyrovnaní dedičských podielov došlo až po vyvlastnení (aj keď neúčinnom) predmetných parciel, pričom v čase uzavretia dohody vyvlastnená časť s výmerou 600 m² z pôvodnej pzkn. parcely č. XXXXX/X, bola už súčasťou parcely č. XXXX/X o výmere 23.064 m² evidovanej vo vlastníctve mesta W., a preto nebola (ani nemohla byť) predmetom vyporiadania znížených dedičských podielov, keďže išlo o sporné vlastníctvo k nehnuteľnosti a na základe vyvlastnenia v tom čase svedčil zápis v katastri nehnuteľností inému subjektu. Na základe predmetnej dohody/osvedčenia preto právni predchodcovia žalobcov boli zapísaní ako spoluvlastníci len vo vzťahu k nevyvlastnenej časti pôvodnej parcely č. XXXXX/X o výmere 1.324 m², čo vyplýva aj z LV č. XXXXX pre k.ú. W. - U. (č.l. 15). Súd prvej inštancie zastával názor, že ani „široká“ formulácia v dedičskom rozhodnutí či v dohode o vyrovnaní dedičských podielov/osvedčení: „pozemky ... v k.ú. W., ... zapísané vo vl. č. XXXX“, nemohla zabezpečiť či „garantovať“ nadobudnutie vlastníctva dedičom.

1.3. Na podklade zistených skutočností súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovia nie sú aktívne legitimovaní domáhať sa súdnej ochrany žalobou o odstránenie neoprávnenej stavby podľa ust. § 135c OZ, lebo ich nemožno považovať za vlastníkov pozemku, vo vzťahu ku ktorému navrhujú zriadenia vecného bremena v prospech žalovaných. Žalobcovia preukázali vlastnícke právo svojho právneho predchodcu (aj) vo vzťahu k vyvlastnenej časti parcely, nepreukázali však - vzhľadom na obsah predložených dedičských rozhodnutí a okolností prípadu (zápis v KN svedčil inému subjektu), že sporný pozemok (vyvlastnená časť) ako predmet dedičstva bol v dedičskom konaní po ich právnych predchodcoch riadne prejednaný. Podľa zistenia súdu prvej inštancie na LV č. XXXXX, na ktorom je zapísané vlastnícke právo žalobcov k tej časti pôvodnej parcely, ktorá nebola predmetom vyvlastnenia, čo je zjavné vzhľadom na výmeru pozemku a jeho identifikácie. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobcovia, ktorí tvrdia, že im svedčí vlastnícke právo titulom dedenia po právnych predchodcoch sa nemôžu bez ďalšieho v konaní úspešne domáhať, že sú vlastníkmi veci, dedičia z titulu svojho dedičského nároku sú vecne legitimovaní len na podanie žaloby, že poručiteľ bol v čase svojej smrti vlastníkom veci. Súd prvej inštancie konštatoval v tejto súvislosti, že podľa § 132 OZ pri dedení sa vlastníctvo nadobúda už smrťou poručiteľa (§ 460 OZ), avšak v rozsahu vyplývajúcom z dedičského rozhodnutia, že dedičské rozhodnutie má síce deklaratórny charakter, ale dedič až po prejednaní dedičstva (keďže skôr nie sú známe výsledky dedičského konania, v ktorom môže dôjsť napr. k dohode dedičov ohľadne spoluvlastníckych podielov a pod.) je oprávnený sa preukazovať ako vlastník. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že dedič sa nemôže domáhať ani predbežného posúdenia tejto otázky v konaní o ochranu vlastníctva v zmysle § 135c OZ, keď takýto dedič je aktívne legitimovaný len na podanie žaloby o určenie, že vec, resp. spoluvlastnícky podiel patrí do dedičstva po poručiteľovi. Konštatoval, že podstata a spôsob ingerencie štátu do prejednávania dedičstva ostali zachované aj podľa právnej úpravy účinnej od 01. júla 2016 (Civilný mimosporový poriadok) a mal za to, že podmienkou toho, aby súd mohol po smrti pôvodného žalobcu pokračovať s jeho právnymi nástupcami je, aby žaloba bola zmenená na primerané určenie a nemôže bez prejednávania dedičstva konštatovať, že žalobcovia sú vlastníkmi majetku, ktorý vlastnil ich predchodca. V dôsledku smrti svojho právneho predchodcu mali žalobcovia možnosť žalovať o určenie, že spoluvlastnícky podiel patrí do dedičstva po ich právnom predchodcovi; výslovne však odmietli v tomto konaní domáhať sa vyslovenia výroku o určení vlastníckeho práva, resp. o určení, že patrí do dedičstva. Na podklade uvedenej úvahy súd prvej inštancie uzavrel, že žalobcov nemožno považovať za vlastníkov pozemku, ku ktorému sa domáhajú zriadenia vecného bremena v prospech žalovaných a preto im nesvedčí aktívna legitimácia vyplývajúca z hmotného práva pre podanie takejto žaloby a z tohto dôvodu žalobu v celom rozsahu zamietol.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie strán sporu rozsudkom z 01. decembra 2022 č. k. 11Co/7/2020-1338 rozsudok súdu prvej inštancie výrokom I. zmenil tak, že zriadil v prospech žalovaných 4/, 5/ a 6/ časovo neobmedzené vecné bremeno „IN REM“ na ťarchu pozemku pôvodne zapísaného v pozemno-knižnej vložke č. XXXX pre katastrálne územie W. - U., parc. č. XXXXX/X vo vlastníctve žalobcov spočívajúce v práve neobmedzeného užívania nehnuteľností, a to v rozsahu novovytvorených parciel registra C-KN: parcely č. XXXX/XXX o výmere 77 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 3.954 m², druh

pozemku: ostatné plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území U. T., parcely č. XXXX/XXX o výmere 12 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 1.428 m², druh pozemku: ostatné plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území U. T., parcely č. XXXX/XXX o výmere 278 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 1.348 m², druh pozemku: ostatné plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území U. T., parcely č. XXXX/XXX o výmere 133 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 1.428 m², druh pozemku: ostatné plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území U., parcely č. XXXX/XXX o výmere 24 m², druh pozemku: zast. plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 781 m², druh pozemku: zast. plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území U. T., parcely č. XXXX/XXX o výmere 21 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 3.954 m², druh pozemku: ostatné plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území U. T., parcely č. XXXX/XXX o výmere 12 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/X o výmere 557 m², druh pozemku: ostatné plochy na LV č. XXXXX v katastrálnom území U. T., ako to vyplýva zo znaleckého posudku č. X/XXXX Ing. T. V., PhD. zo dňa 16. 09. 2016, ktorého súčasťou je geometrický plán č. 15C/258/1994 zo dňa 26. 08. 2016 úradne overený Okresným úradom Košice, katastrálny odbor pod č. S ktorý sa stáva súčasťou tohto rozsudku. Výrokom II. žalobcom 1/ až 5/ uložil povinnosť zdržať sa akýchkoľvek zásahov do výkonu týchto práv žalovaných, výrokom III. žalovaným 4/, 5/ a 6/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 16.274 eur, žalobkyni 2/ sumu 8.137 eur, titulom náhrady za zriadenie vecného bremena, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, výrokom IV. žalobu žalobcov 1/ až 5/ proti žalovaným 1/, 2/ a 3/ zamietol, výrokom V. žalobcom 1/ až 5/ priznal proti žalovaným 4/, 5/ a 6/ nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku, výrokom VI. vo vzťahu žalobcov a žalovaných 1/, 2/ a 3/ stranám sporu nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania nepriznal.

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci vykonal potrebné dokazovanie a skutkový stav veci zistil v rozsahu dostatočnom pre rozhodnutie, avšak pochybil pri prejudiciálnom skutkovom i právnom posúdení predbežnej otázky podstatnej pre rozhodnutie sporu a aj v procesnom postupe v konaní v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalobcov na súdnu ochranu a spravodlivý proces a spor ani po právnej stránke neposúdil správnym spôsobom, hmotnoprávne normy (inak správne zvolené pre rozhodnutie sporu) interpretoval a aj aplikoval na zistený skutkový stav prehnane formalisticky a v rozpore s princípmi spravodlivosti a právnej istoty, v dôsledku čoho v skutkových a právnych okolnostiach posudzovaného prípadu vyvodil zákonu nezodpovedajúce závery o právach a povinnostiach sporových strán a nesprávne rozhodol, pokiaľ napadnutým rozsudkom žalobu žalobcov v celom rozsahu zamietol. Ďalej uviedol, že v danom spore, v ktorom sa žalobcovia domáhajú ochrany vlastníckeho práva prostredníctvom žaloby podľa § 135c OZ a žiadajú o odstránenie stavby neoprávnene zriadenej na ich pozemku, eventuálne o usporiadanie pomerov k neoprávnenej stavbe zriadením vecného bremena v prospech vlastníka stavby, bol súd prvej inštancie povinný prejudiciálne riešiť otázku vlastníckeho práva sporného pozemku, od ktorej závisela aktívna legitímácia žalobcov na podanie žaloby podľa § 135c OZ. Konštatoval, že pri posudzovaní veci súd prvej inštancie vyšiel zo správnej úvahy, že predbežnú otázku vlastníckeho práva k pozemku je oprávnený posúdiť aj odlišne od zápisu katastra nehnuteľností, v ktorom ako vlastník sporného pozemku je evidovaný žalovaný 2/, nevyhodnotil však správnym spôsobom, a to po skutkovej ani po právnej stránke, vykonaným dokazovaním preukázané skutkové okolnosti odôvodňujúce záver, že aktuálny zápis vlastníckeho práva sporného pozemku v katastri nehnuteľností v prospech žalovaného 2/ nie je hodnoverný a záväzný, lebo skutočnými vlastníkmi sporného pozemku sú žalobcovia ako dedičia pôvodných pozemno-knižných spoluvlastníkov. So záverom súdu prvej inštancie o nedostatku (nepreukázaní) aktívnej legitímácie žalobcov na podanie žaloby podľa § 135c OZ, na ktorom je založené zamietavé rozhodnutie súdu, preto nesúhlasil.

2.2. Poukázal na to, že žalobcovia svoje vlastnícke právo k spornému pozemku odvodzujú právnym titulom dedenia od svojich právnych predchodcov, ktorí boli spoluvlastníkmi pozemku a v dôsledku nezákonného vyvlastnenia im vlastnícke právo zostalo zachované a vzhľadom na znenie § 460 OZ nemožno mať pochybnosti o tom, že žalobcovia vlastnícke právo k spornému pozemku nadobudli

smrťou svojich právnych predchodcov. Odvolací súd nemal za sporné, že žalobca 1/ je dedičom pôvodného žalobcu 1/ P. I., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, ktorý pzkn. parcelu č. XXXXX/X zapísanú v pzkn. vl. č. XXXX nadobudol dedením po svojom otcovi Y. I., zomr. XX. XX. XXXX (synovi pzkn. vlastníčky T. I., rod. T.) a podľa obsahu právoplatného rozhodnutia bývalého Štátneho notárstva Košice - mesto č.k. D 1106/81 zo dňa 08. 10. 1981 (č.l. 34) predmetom dedičského konania po por. Y. I. bola tiež poľnohospodárska pôda o.i. nehnuteľnosti zapísané v pzkn. vl. č. XXXX k.ú. W. (t.j. v celej pôvodnej výmere, pozn. odvolacieho súdu). Podľa osvedčenia o dedičstve vydanom notárskym komisárom JUDr. Drgoňom sp. zn. 23D 576/98, Dnot 116/98 v dedičskej veci po por. T. O., rod. I., nar. XX. XX. XXXX (pôvodná žalobkyňa v 2. rade), zomrelej XX. XX. XXXX (dcéra pzkn. vlastníčky T. I., rod. T.), na základe dohody dedičov nehnuteľnosť - parcelu č. XXXXX/X - orná pôda vo výmere 1.324 m2 zapísaná na LV č. XXXXX k.ú. W. - U., z nej spoluvlastnícky podiel o veľkosti 3/9 - iny nadobudol C. K., nar. XX. XX. XXXX, ktorý v priebehu konania zomrel dňa XX. XX. XXXX a podľa osvedčenia o dedičstve vydanom súdnym komisárom JUDr. Kašperom sp. zn. 19D 337/2005, Dnot 137/2005 zo dňa 19. 03. 2007 (č.l. 564 - 572) dedičmi poručiteľa sú žalobcovia v 2. až 5. rade, ktorí uzavreli dohodu o vyporiadaní dedičstva, podľa ktorej nehnuteľnosť parc. č. XXXXX/X - orná pôda vo výmere 1.324 m2 v k.ú. Košice - sever evidovanú na LV č. XXXXX nadobudla žalobkyňa v 2. rade L. K., nar. XX. XX. XXXX v celosti, s povinnosťou výplaty ostatných dedičov (žalobcov v 3. až 5. rade). Z obsahu cit. rozhodnutí (rovnako ani z obsahu dohody dedičov T. I., rod. T. - P. I. a T. O., rod. I. o vyrovnaní dedičských podielov uzatvorenej podľa zákona č. 293/1992 Zb. spísanej dňa 01. 12. 1992 do notárskej zápisnice sp. zn. N 153/93, Nz 218/93 notárom JUDr. Kašperom) podľa posúdenia odvolacieho súdu rozhodne nemožno vyvodiť jednoznačný záver, že sporná nehnuteľnosť parcela č. XXXXX/X zapísaná v pozemno-knižnej vložke č. XXXX k.ú. W., resp. časť tejto parcely o výmere 600, nebola predmetom prejednávania dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov, k akému (záveru) nesprávne dospel súd prvej inštancie. Podľa názoru odvolacieho súdu ani za situácie, ak by sporný pozemok nebol v rámci predmetu dedičstva v dedičskom konaní po zomrelých právnych predchodcoch žalobcov prejednaný a predmetom dedenia po vyvlastnení časti pôvodného pozemku vo výmere 570 m2 bol spoluvlastnícky podiel zomrelých právnych predchodcov žalobcov iba na zostatkovej časti pôvodného pozemku, nemožno žalobcom ako dedičom požadovanú súdnu ochranu vyporiadaním právnych vzťahov k neoprávnenej stavbe postavenej na pozemku ich právnych predchodcov prostredníctvom žaloby podľa § 135c OZ odmietnuť.

2.3. Odvolací súd považoval za potrebné poukázať na povahu a význam geometrického plánu č. 15C/258/1994 z 26. augusta 2016 vyhotoveného znalcom Ing. T. V., PhD., úradne overeného Okresným úradom Košice, katastrálnym odborom pod č. S dňa 04. októbra 2016, z ktorého vyplývalo, že rozdelenie pozemkov v rozsahu novovytvorených parciel registra C- KN z parciel evidovaných na katastrálnej mape na LV č. XXXXX v kat. území W. - U. T., nie je spojené s vykonaním zmeny v katastri zapísaného vlastníka parciel, ale so zamýšľaným zriadením vecného bremena k časti pozemku žalobcov rozhodnutím súdu. Odvolací súd sa stotožnil so správnymi závermi, že neboli splnené zákonné podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva štátu k spornému pozemku, ani subjektu, v prospech ktorého bola nehnuteľnosť právnych predchodcov žalobcov vyvlastnená z dôvodu neúčinnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia a následne vlastnícke právo k nemu nemohol (platne) nadobudnúť ani žalovaný 2/ na základe zákona a ani vydržaním, a preto vlastnícke právo k pozemku právnych predchodcov žalobcov zostalo zachované. Vychádzajúc z názoru, že žalobcovia vlastnícke právo k spornému pozemku nadobudli právnym titulom dedenia a keďže v konaní bola preukázaná tiež existencia stavby Tenisového areálu H. neoprávnene zriadenej na pozemku žalobcov, odstránenie ktorej nie je účelné vzhľadom na charakter stavby, jej ekonomickú hodnotu a verejný záujem jej využitia na športové účely, ktorému stavba slúži aj v súčasnosti, pričom žalobcovia ako vlastníci pozemku nesúhlasili s prikázaním stavby do svojho vlastníctva, odvolací súd dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky pre navrhované usporiadanie pomerov strán v zmysle § 135c ods. 3 OZ a z týchto dôvodov napadnutý rozsudok podľa § 388 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“) zmenil tak, že žalobe žalobcov proti žalovaným 4/, 5/ a 6/ ako dôvodnej v celom rozsahu vyhovel a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vzhľadom na zmenu napadnutého rozsudku, rozhodol odvolací súd v súlade s § 396 ods. 2 CSP o trovách celého konania.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 4/ až 6/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie,

ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP žiadajúc, aby dovolací súd rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces namietali tým, že odvolací súd vykonal dokazovanie bez nariadenia pojednávania a tým znemožnil žalovaným, aby sa k vykonanému dokazovaniu vyjadrili. Ďalej uviedli, že odvolací súd nerešpektoval skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nedostatočné a nezrozumiteľné vo vzťahu k otázkam podstatným pre rozhodnutie a výrok rozhodnutia je nevykonateľný, nezrozumiteľný a neurčitý. Dovolatelia poukázali na obsah súdneho spisu, z ktorého vyplýva, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie aj na údajoch zistených z LV č. XXXXX, LV č. XXXXX, LV č. XXXXX, LV č. XXXXX, vyhotovené dňa 18. a 21. októbra 2021. Ďalej odvolací súd vyjadril nesúhlas v otázke prejednávania vyvlastnenia časti pozemku v dedičských konaniach, neriadil sa § 383 CSP a nenariadil pojednávanie. Zároveň odvolací súd poukázal na nesprávny skutkový záver súdu prvej inštancie, že P. I. bol posledným vlastníkom pred zápisom vlastníckeho práva štátu, pretože posledným vlastníkom bol Y. I.. Odvolací súd teda podľa dovolateľov vykonával dokazovanie z verejných registrov a zoznamov a z pripojených súdnych spisov a to bez toho, aby v súlade s § 385 CSP nariadil pojednávanie a umožnil dovolateľom sa k dokazovaniu vyjadriť. Odvolací súd zároveň porušil § 383 CSP, keď so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie nesúhlasil, ale dokazovanie nezopakoval. Ďalej dovolatelia poukázali na to, že súd prvej inštancie uznesením sp. zn. 15C/313/1994 z 30. novembra 2018 pripustil zmenu žaloby na návrh žalobcov, pričom podanie žalobcov nespĺňalo podmienky ustanovené v § 127 a § 132 CSP, čo súd prvej inštancie nenapravil a s čím sa ani odvolací súd nevysporiadal. Rovnako dovolatelia namietli znenie výroku I., kde odvolací súd neidentifikoval panujúcu nehnuteľnosť, ktorej vlastníkom je oprávnený na základe zriadeného vecného bremena „in rem“ voči vlastníkovi slúžiacej nehnuteľnosti. Výrok rozhodnutia je teda neurčitý a nezrozumiteľný. Dovolatelia ďalej uviedli, že odvolací súd do napadnutého rozhodnutia nepojal tie skutočnosti, ktoré sa nehodili do konštrukcie odôvodnenia daného rozhodnutia a rovnako tak obchádza súdne konania, v ktorých boli druhovo identické žaloby žalobcov zamietnuté z dôvodu absencie aktívnej vecnej legitímácie žalobcov a ku ktorých existencii sa nijako nevyjadril v kontexte zachovania právnej istoty.

3.2. Dovolatelia taktiež prípustnosť dovolania zdôvodnili § 421 ods. 1 písm. a) CSP podľa ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolatelia formulovali otázky „Či oprávnenie dedičov po poručiteľovi, ktorý bol vlastníkom veci, domáhať sa ochrany veci, ktorá bola predmetom vlastníckeho práva poručiteľa, svedčí dedičom v takom rozsahu, že môžu „za seba“ uplatňovať „vlastnícke právo“ k veci vo vlastníctve poručiteľa napriek tomu, že toto vlastníctvo nebolo potvrdené v dedičskom konaní po poručiteľovi“ a „Či v prípade, ak vec nebola prejednaná v dedičskom konaní, po jeho skončení, nesvedčí nútené procesné spoločenstvo dedičom po poručiteľovi, aj v prípade, ak sa títo domáhajú práva, vyplývajúceho z vlastníckeho práva poručiteľa.“ Dovolatelia uviedli, že nie je správnym právnym názorom, že pre zriadenie vecného bremena na pozemkoch žalobcov nie je prekážkou, že tieto pozemky neboli prejednané v dedičskom konaní po poručiteľoch. Rovnako tak dovolatelia uviedli, že nie je správny právny názor, že ak určitá vec nebola predmetom dedičského konania, môžu sa práv vyplývajúcich z vlastníctva k tejto veci vo svojom mene domáhať len tí právni nástupcovia poručiteľa, ktorí v dedičskom konaní nadobudli po ňom majetok, aj keď tento majetok nie je tým majetkom poručiteľa, ku ktorému uplatňujú práva vyplývajúce z jeho vlastníctva.

3.3. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. b) CSP videli pri riešení nasledujúcich otázok: „Či zodpovedá pojmu stavba podľa §135c OZ pojem areál“ a „Či možno zriadiť vecné bremeno rozhodnutím súdu bez toho, aby vo výroku rozsudku boli konkretizované nehnuteľnosti, s ktorými je spojené oprávnenie vyplývajúce z vecného bremena“. Dovolatelia zastali názor, že v prípade vymedzenia právneho pojmu v jednom právnom predpise, nemôže iný právny predpis pre ten istý pojem vytvárať iný význam a teda stotožnenie pojmu „areál“ s pojmom „stavba“, ako vykonal odvolací súd, nie je správne.

4. Proti výroku VI. o náhrade trov konania uvedeného rozsudku odvolacieho súdu podala (aj) žalovaná 3/ (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP, žiadajúc, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom výroku zrušil a vec mu vrátil na

ďalšie konanie.

4.1. Dovolateľka poukázala na bod 56. odôvodnenia daného rozhodnutia s tým, že odvolací súd riadne nevysvetlil v čom spočíva výnimočnosť zakladajúca aplikáciu § 257 CSP, teda nepriznanie náhrady trov konania úspešnej strane. Dovolateľka považuje odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v danej časti za nedostatočné, nepreskúmateľné a nezrozumiteľné, nevyjadrujúce sa k odvolacím námietkam. Poukázala na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 131/2018, z 11. októbra 2018, ktorý konštatoval, že v správaní žalovanej 3/ nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by prispela k zbytočným prietahom v konaní. Nepreskúmateľnosť odôvodnenia dovolateľka videla v dvoch smeroch, jednak v nevysvetlení výnimočnosti povahy sporu pre rozhodnutie o náhrade trov konania žalovanej 3/ a v nevysvetlení akým spôsobom odvolací súd zohľadnil ustálenú a jednoznačnú judikatúru v otázke uplatňovania dôvodov hodných osobitného zreteľa pri nepriznaní náhrady trov konania žalovanej 3/.

Dovolanie žalovaných 4/ až 6/

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je nielen procesne prípustné, ale aj dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietali predovšetkým vykonávanie dokazovania bez nariadenia pojednávania, t. j. porušenie ust. § 385 ods. 1 CSP, kedy odvolací súd doplnil do súdneho spisu doplnil listy vlastníctva s tým, že odvolací súd v dovolaní napadnutom rozhodnutí z nich vychádzal, avšak dovolateľom neumožnil sa k danému dokazovaniu vyjadriť. Dovolatelia ďalej namietli nepreskúmateľnosť, nezrozumiteľnosť, neurčitosť a nevykonateľnosť výroku napadnutého rozhodnutia.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod

porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Zásada voľného hodnotenia dôkazov zakotvená v čl. 15 Základných princípov CSP a v § 191 CSP vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom sú stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a pod.

14. V tomto kontexte podstatou dovolacieho prieskumu nie je prehodnocovanie skutkového stavu dovolacím súdom, ale kontrola postupu súdov oboch nižších inštancií pri procese jeho zisťovania a vyhodnocovania. Otázka, či súd pri zisťovaní a vyhodnocovaní skutkového stavu rešpektoval ústavnoprocené zásady, je otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť prezentovaná dovolaciemu súdu v podanom dovolaní ako prípustný a dovolený dovolací dôvod podľa CSP. Zároveň je potrebné dodať, že nesprávne zistenie skutkového stavu veci má totiž, ak súd aplikuje dôkladne hmotné právo, vždy vplyv na nesprávne právne posúdenie skutku, a preto takéto rozhodnutie súdu súčasne spočíva aj v nesprávnom právnom posúdení veci (porov. I. ÚS 6/2018, 4Cdo/88/2019).

15. Dovolací súd v tejto súvislosti osobitne zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia nesporne zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (porov. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

16. Podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

17. Podľa § 188 ods. 1 CSP súd vykonáva dôkazy na pojednávaní.

18. Podľa § 187 CSP za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov (ods. 1). Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob

vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (ods. 2).

19. Podľa § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

20. Podľa § 384 ods. 1 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

21. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

22. Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že ak odvolací súd v rámci preskúmania rozhodnutia súdu prvej inštancie dôjde k záveru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie zopakuje. Uvedená povinnosť odvolacieho súdu vyplýva z princípu priamosti, ktorý v tomto prípade znamená, že odvolací súd nemôže dôkazy vykonané súdom prvej inštancie sám len prehodnotiť. O nové hodnotenie dôkazov ide tam, kde má odvolací súd iný názor na spoľahlivosť dôkazného prostriedku. Zároveň, ak chce odvolací súd vstúpiť do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je rozhodnutie súdu prvej inštancie založené, obligatórne musí byť nariadené odvolacie pojednávanie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1279, 1287).

23. Odvolací súd je ako riadny opravný súd súčasne viazaný aj skutkovým stavom. Úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov súd prvej inštancie sú však značne obmedzené, pretože v zásade je viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. V prípade pochybností o jeho správnosti má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tak, že opakoval dôkazy vykonané súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy. Podmienenie zmeny skutkových záverov ustálených súdom prvej inštancie opakovaním alebo vykonaním nových dôkazov vyplýva z požiadavky rešpektovať zásadu priamosti a ústnosti civilného konania, ktorá má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky, ako pre súd prvej inštancie. Zásada priamosti je dôležitá nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je uvedená zásada oproti konaniu pred súdom prvej inštancie ešte sprísnená, pričom pre opakovanie dôkazov platia tie isté procesné postupy, ako pri vykonávaní pôvodného dôkazu (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/98/2017).

24. V posudzovanej veci odvolací súd dospel k názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť, keďže žalobu žalobcov vyhodnotil ako dôvodnú. V bode 41. odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol: „V konaní nebolo sporné, že žalobca v 1. rade je dedičom pôvodného žalobcu v 1. rade P. I., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, ktorý pzkn. parcelu č. XXXXX/X zapísanú v pzkn. vl č. XXXX nadobudol dedením po svojom otcovi Y. I., zomr. XX. XX. XXXX (synovi pzkn. vlastníčky T. I., rod. T.) a podľa obsahu právoplatného rozhodnutia bývalého Štátneho notárstva W. - T. č.k. D 1106/81 zo dňa 08. 10. 1981 (č.l. 34) predmetom dedičského konania po por. Y. I. bola tiež poľnohospodárska pôda o.i. nehnuteľnosti zapísané v pzkn. vl. č. XXXX k.ú. W. (t.j. v celej pôvodnej výmere, pozn. odvolacieho súdu). Podľa osvedčenia o dedičstve vydanom notárskym komisárom JUDr. Drgoňom sp. zn. 23D 576/98, Dnot 116/98 v dedičskej veci po por. T. O., rod. I., nar. XX. XX. XXXX (pôvodná žalobkyňa v 2. rade), zomrelej XX. XX. XXXX (dcéra pzkn. vlastníčky T. I., rod. T.), na základe dohody dedičov nehnuteľnosť - parcelu č. XXXXX/X - orná pôda vo výmere 1.324 m² zapísaná na LV č. XXXXX k.ú. W. - U., z nej spoluvlastnícky podiel o veľkosti 3/9 - iny nadobudol C. K., nar. XX. XX. XXXX, ktorý v priebehu konania zomrel dňa XX. XX. XXXX a podľa osvedčenia o dedičstve vydanom súdnym komisárom JUDr. Kašperom sp. zn. 19D 337/2005, Dnot 137/2005 zo dňa 19. 03. 2007 (č.l. 564 - 572) dedičmi poručiteľa sú žalobcovia v 2. až 5. rade, ktorí uzavreli dohodu o vypořádání dedičstva, podľa ktorej nehnuteľnosť parc. č. XXXXX/X - orná pôda vo výmere 1.324 m²

v k.ú. W. - sever evidovanú na LV č. XXXXX nadobudla žalobkyňa v 2. rade L. K., nar. XX. XX. XXXX v celosti, s povinnosťou výplaty ostatných dedičov (žalobcov v 3. až 5. rade). Z obsahu cit. rozhodnutí (rovnako ani z obsahu dohody dedičov T. I., rod. T. - P. I. a T. O., rod. I. o vyrovnaní dedičských podielov uzatvorenej podľa zákona č. 293/1992 Zb. spísanej dňa 01. 12. 1992 do notárskej zápisnice sp. zn. N 153/93, Nz 218/93 notárom JUDr. Kašperom) podľa posúdenia odvolacieho súdu rozhodne nemožno vyvodiť jednoznačný záver, že sporná nehnuteľnosť parcela č. XXXXX/X zapísaná v pozemno-knižnej vložke č. XXXX k.ú. W., resp. časť tejto parcely o výmere 600 m² (ďalej „sporný pozemok“), nebola predmetom prejednávania dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov, k akému (záveru) nesprávne dospel súd prvej inštancie“.

25. V bode 53. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolací súd ďalej uviedol: „Odvolací súd z katastrálneho portálu zistil, že žalovaní v 4., 5. a 6. rade sú vlastníkmí súboru stavebných objektov a ich príslušenstva nachádzajúcich sa na pozemku žalobcov v tenisovom areáli, ktoré sú vzájomne účelovo a funkčne prepojené: žalovaný v 4. rade je vlastníkom stavby súp. č. XXXX na parcele č. XXXX/XX - tribúna s tenisovými ihriskami evidovanej na LV č. XXXXX v kat. území U. T., Obec W. - U., okres W. I, žalovaný v 5. rade je vlastníkom stavby súp. č. XXXX - sociálna budova na parcele č. XXXX/XX evidovanej na LV č. XXXXX v kat. území U. T., Obec W. - U., okres W. I a žalovaná v 6. rade je vlastníkom stavieb súp. č. XXXX na parcele č. XXXX/XX - vodárnička evidovanej na LV č. XXXXX v kat. území U. T., C. W. - U., okres W. I a súp. č. XXXX na parcele č. XXXX/XX - sociálna budova evidovanej na LV č. XXXXX v kat. území U. T., Obec W. - U., okres W. I. Zároveň odvolací súd uložil žalobcom v 1. až 5. rade povinnosť zdržať sa akýchkoľvek zásahov do výkonu práv žalovaných vyplývajúcich zo zriadeného vecného bremena (II. výrok rozsudku), priznal žalobcom v 1. a 2. rade nimi požadovanú náhradu za zriadenie časovo neobmedzeného vecného bremena (III. výrok) vo výške určenej podľa znaleckého posudku znalkyne Ing. O. I. č. XXX/XXXX zo dňa 03. 10. 2006, ktorá zodpovedá súčasnej výmere 557 m² pozemku zaťaženého zriadeným vecným bremenom a pomeru dedičských podielov žalobcov v 1. a 2. rade, v akých sú (spolu)vlastníkmi nehnuteľnosti pôvodne zapísanej v pzkn. vložke č. XXXX, z ktorej bola vyvlastnením dotknutá časť odčlenená, v katastri nehnuteľností v súčasnosti evidovaných na LV č. XXXXX v kat. území U. T., Obec W. - U., okres W. I (žalobca v 1. rade v podiele 2/3 z celku a žalobkyňa v 2. rade v podiele 1/3 z celku, ktorá v zmysle dohody o vyporiadaní dedičstva prevzala povinnosť výplaty žalobcov v 3. až 5. rade ako zákonných dedičov po por. C. K., zomr. XX. XX. XXXX) a uložil žalovaným v 4., 5. a 6. rade povinnosť peňažnú náhradu vo výške uvedenej vo výrokovej časti tohto rozsudku zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku“.

26. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd skutočne založil dovolaním napadnuté rozhodnutie aj na listinných dôkazoch, ktorými boli LV č. XXXXX, LV č. XXXXX, LV č. XXXXX, LV č. XXXXX a LV č. XXXXX (bod 53. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu), zaevidovaných v súdnom spise na č. l. 1326 až 1331, vyhotovených dňa 20. októbra 2021, t. j. deň pred vyhlásením rozhodnutia. Pokiaľ dospel odvolací súd k odlišným záverom týkajúcich sa skutkových zistení a mienil sa odchýliť od skutkových záverov súdu prvej inštancie, bol v súlade s § 383 až § 385 ods. 1 CSP z dôvodu potreby doplnenia alebo zopakovania dokazovania, povinný nariadiť pojednávanie na prejednanie odvolania, čo vychádzajúc z obsahu súdneho spisu odvolací súd nevykonával. Len riadnym vykonaním dokazovania s ohľadom na potrebu doplnenia dokazovania by sa jednalo o postup odvolacieho súdu súladný so zásadou priamosti a ústnosti civilného procesu a v konečnom dôsledku by boli naplnené požiadavky na hodnotenie dôkazov vyjadrené v ustanovení § 191 CSP.

27. Najvyšší súd po preskúmaní obsahu spisu teda dospel k záveru, že odvolací súd nepostupoval dôsledne v zmysle ustanovenia § 385 ods. 1 CSP, v dôsledku čoho zaťažil konanie vadou zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

28. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie

konanie (§ 450 CSP).

29. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že existencia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je sama osebe dôvodom na zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal ďalšími dovolacími námietkami dovolateľov a správnosťou právnych záverov (§ 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP), na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie odvolacieho súdu. Taktiež sa už nezaoberal dovolaním žalovanej 3/ proti výroku V. o náhrade trov konania vzhľadom na zrušenie napadnutého rozsudku z vyššie uvedených dôvodov, vec sa vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť zásadného charakteru, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (porov. 1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017). V hierarchii postupu dovolacieho prieskumu v nadväznosti na uvedené potom platí, že ak dovolací súd zistí, že dovolanie je prípustné a dôvodné z dôvodov zmätočnosti, nemusí už skúmať uplatnený dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 CSP a napadnuté rozhodnutie musí zrušiť (m. m. II. ÚS 89/2018, IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 589/2021). Taktiež sa dovolací súd osobitne nezaoberal dovolaním žalovanej 3/ proti výroku V. o náhrade trov konania vzhľadom na zrušenie napadnutého rozsudku z vyššie uvedených dôvodov, vec sa vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

29.1. Keďže dovolací súd rozhodol o podanom dovolaní tak, že rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP), o návrhu dovolateľov na odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a rozhodnutia súdu prvej inštancie samostatným uznesením nerozhodoval. Dovolací súd zároveň pripomína, že ak dovolací súd (obdobne to platí i pre súd odvolací) zruší rozsudok odvolacieho súdu a vráti mu vec na ďalšie konanie, odvolací súd nesmie odôvodnenie svojho nového rozsudku koncipovať tak, že iba dopĺňa pôvodné odôvodnenie zrušeného rozsudku. Zrušený rozsudok v čase opätovného rozhodovania už právne neexistuje (obdobne pozri nález Ústavného súdu SR z 26. apríla 2017, sp. zn. II. ÚS 754/2016).

30. Ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

31. Záverom najvyšší súd poznamenáva, že aj v skutkovo obdobnej veci vedenej na tun. súde sp. zn. 4Cdo/40/2023 (rozdielnych žalobcov) bolo rozhodnuté rovnako ako v predmetnej veci, pričom spoločným bolo takmer totožné odôvodnenie prvoinštančného rozsudku, odvolanie a dovolanie žalovaných 4/ až 6/ a tiež rovnaká podstatná argumentácia odvolacieho súdu. Uznesenie dovolacieho súdu sp. zn. 4Cdo/40/2023 z 26. septembra 2024 prešlo testom ústavnosti uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 197/2025.

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.